

รายงานแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

กลุ่มกฎหมาย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี
เบอร์โทร ๐๓๙ – ๓๑๑๑๖๖ ต่อ ๑๑๙

คำนำ

เหตุการณ์ความเสี่ยงด้านการทุจริตเมื่อเกิดความแล้ว จะมีผลกระทบทางลบซึ่งปัญหามาจากสาเหตุต่าง ๆ ที่ค้นหาต้นตอได้ยาก ความเสี่ยงจึงจำเป็นต้องคิดล่วงหน้าเสมอ การป้องกันการทุจริต คือ การแก้ไขปัญหาการทุจริตที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นหน้าที่ของหัวหน้าส่วนราชการและเป็นเจตจำนงของทุกองค์กรที่ร่วมต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบอันเป็นวาระเร่งด่วนของรัฐบาล การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งได้ว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีการทุจริต หรือในกรณีพบการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่นหรือหากเกิดความเสียหายเกิดขึ้นก็จะเป็นการเกิดความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือการประเมินความเสี่ยงทุจริตมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันการทุจริตล่วงหน้าไว้โดยเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี ซึ่งมีบทบาทในการขับเคลื่อนหน่วยงานภาครัฐให้บริหารงานภายใต้กรอบธรรมาภิบาลโดยการประเมินความเสี่ยงการทุจริตเป็นเครื่องมือหนึ่งในการขับเคลื่อนหลักธรรมาภิบาลเพื่อลดปัญหาการทุจริตของรัฐ ตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๗/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๗ เรื่อง มาตรการป้องกันการทุจริตและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบที่กำหนดให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ โดยมุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงานและส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการตรวจสอบเฝ้าระวังเพื่อสกัดกั้นไม่ให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบได้ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี จึงจัดทำการประเมินความเสี่ยงของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตหรือก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงานประกอบด้วยผลการประเมินความเสี่ยงการทุจริตประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ เหตุการณ์ความเสี่ยงและระดับความเสี่ยงตลอดถึงมาตรการและการดำเนินการในการบริหารจัดการความเสี่ยง

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี
๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

สารบัญ

หน้า

คำนำ **ก**
สารบัญ **ข**

บทที่ ๑ บทนำ
๑.๑ หลักการและเหตุผล ๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ ๓
๑.๓ ผลที่คาดว่าจะได้รับ ๓

บทที่ ๒ แนวคิดการประเมินความเสี่ยงการทุจริต
๒.๑ มาตรฐาน Committee of Sponsoring Organizations ๒๐๑๗: COSO ๒๐๑๗ ๕
๒.๒ กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ๗
๒.๓ นิยามเฉพาะในการประเมินความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน (ความเสี่ยงการทุริต) ๗
๒.๔ ขอบเขตและขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ๘
๒.๕ ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงทุจริต ๘

บทที่ ๓ ผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงทุจริต
ผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริต สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี ๑๒

บรรณานุกรม

บทที่ ๑
บทนำ

๑.๑ หลักการและเหตุผล

องค์กรความโปร่งใสสากล (Transparency International–TI ก่อตั้งเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๙๓) ได้ให้ความหมายของคำว่า **“คอร์รัปชัน” (Corruption)** ไว้หมายถึง การใช้อำนาจที่ได้มาโดยหน้าที่ในการหาประโยชน์ส่วนตัว หรือการทุจริตโดยใช้หรืออาศัยตำแหน่งหน้าที่ อำนาจและอิทธิพลที่ตนมีอยู่ เพื่อประโยชน์แก่ตนเองและหรือผู้อื่นโดยองค์กรความโปร่งใสสากลได้ระบุถึงกรณีต่างๆ ที่จะสามารถเกิดขึ้นในการคอร์รัปชัน ดังนี้ คือ ปัญหาการคอร์รัปชัน (Corruption) เป็นปัญหาที่รุนแรงปัญหาหนึ่งของการเมืองการบริหารของไทย และยังคงเป็นปัญหาที่สืบเนื่องมาช้านานจนถึงปัจจุบัน และนับวันยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น คอร์รัปชัน หมายถึง ความผิดที่ระบุไว้ในประมวลกฎหมายอาญา อันได้แก่ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดที่เกี่ยวกับความยุติธรรม และความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ซึ่งกล่าวง่ายๆ คือการกระทำเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ที่มิควรชอบได้ด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น เช่น (๑) การเบียดบังทรัพย์ของทางราชการเป็นของตนหรือเป็นของผู้อื่นโดยทุจริต (๒) ใช้อำนาจในตาแหน่งโดยมิชอบ และ (๓) การบอกว่าจะให้ทรัพย์สิน หรือประโยชน์แก่เจ้าพนักงาน

ประเภทของคอร์รัปชัน มีอยู่ ๓ ประเภท ได้แก่ (๑) **การคอร์รัปชันขนาดเล็กน้อย (petty corruption)** คือ การรับเงินที่ไม่ชอบธรรม หรือไม่ถูกต้องของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นจำนวนเงินที่ไม่มากนัก เพื่อดำเนินการบางอย่างให้กับผู้ที่ให้เงิน (๒) **การคอร์รัปชันขนาดใหญ่ (big corruption)** ซึ่งมักเป็นการคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่ระดับสูงที่รับเงินในรูปแบบของสินบนเป็นเงินจำนวนสูงและโครงการใหญ่ๆ เช่น บริษัทต่างๆ และ (๓) **การให้ของขวัญ (gift)** เป็นการคอร์รัปชันอีกประเภทหนึ่งเป็นการให้ตอบแทนในรูปแบบสิ่งของหรือการให้ตอบแทนในรูปแบบอื่นๆ เช่น การเชิญไปรับประทานอาหาร ซึ่งเป็นการพยายามสร้างความสัมพันธ์อันใกล้ชิด

สาเหตุของคอร์รัปชัน ที่สำคัญ ได้แก่

(๑) คนในสังคมส่วนใหญ่ นับถือความร่ำรวย ย่อมเป็นแรงจูงใจในการแสวงหาเงินทอง

(๒) ค่านิยมแบบนิยมพวกพ้องและเครือญาติ ความสัมพันธ์ในเชิงผลประโยชน์

(๓) ระบบอุปถัมภ์หรือความสัมพันธ์ระหว่างผู้อุปถัมภ์กับลูกน้อง สร้างลูกน้องไว้ช่วยเหลือตนในเรื่องต่าง ๆ

(๔) ระบบการควบคุมและตรวจสอบที่ขาดประสิทธิภาพ

(๕) สภาพทางการเมืองที่มีการแข่งขันอย่างเข้มข้นเพื่อช่วงชิงตำแหน่งทางการเมืองและผลประโยชน์

รูปแบบของการคอร์รัปชัน

(๑) การทุจริตในการซื้อจัดจ้าง การทุจริตในเรื่องเหล่านี้มีตั้งแต่การเรียกรับเงินสินบนค่านายหน้าหรือการตอบแทนในรูปแบบต่างๆ ในการอนุมัติคำร้องเพื่อดำเนินกิจการต่างๆ

(๒) การทุจริตโดยการยักยอกทรัพย์ของทางราชการหรือการทุจริตในการเบิกค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่ารักษาพยาบาล และค่าเช่าบ้าน เช่น การใช้พาหนะของราชการ โดยเบิกค่าพาหนะ หรือการเบิกเบี้ยเลี้ยงเกินวันเวลาที่ปฏิบัติจริง หรือการเบิกค่าเช่าบ้าน แต่ไม่ได้เช่าบ้านจริง

(๓) การทุจริตโดยการเรียกรับเงินหรือผลประโยชน์อื่นในการแต่งตั้งข้าราชการในการเลื่อนตำแหน่งหรือการโยกย้ายไปในพื้นที่ที่อยากไป โดยการให้ค่าตอบแทนหรือเรียกว่าการซื้อ

(๔) การซื้อขายเสียงและการให้ผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ ในการเลือกตั้ง การทุจริตเช่นนี้เป็นส่วนหนึ่งของการคอร์รัปชันทางการเมือง เช่น การให้เงินหรือสิ่งของแก่หัวคะแนนเสียง

รูปแบบของการทุจริตคอร์รัปชันรวมทั้งการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงานในปัจจุบัน

การทุจริตคอร์รัปชันในประเทศไทยหากดูจากภาพลักษณ์คอร์รัปชัน หรือดัชนีการรับรู้การทุจริต **(Corruption Perception index)** ที่องค์กรเพื่อความโปร่งใสระหว่างประเทศ **(Transparency International)** สำรวจจากทัศนะหรือการมองภาพจากกลุ่มนักธุรกิจและประชาชนทั่วไปเป็นประจำทุกปี ก็อยู่ในเกณฑ์สูงกว่าประเทศตลาดเกิดใหม่เพื่อนบ้านอื่นๆ เช่น สิงคโปร์ ฮ่องกง เกาหลีใต้ มาเลเซีย อย่างสม่ำเสมอไม่เปลี่ยนแปลงนัก เช่น ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ไทยได้คะแนน ๓.๒ (จากคะแนนเต็ม ๑๐) อยู่ในลำดับที่ ๖๔ จากประเทศทั้งหมดในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ประเทศไทยได้คะแนน ๓.๘ อยู่ในลำดับที่ ๖๑ เปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ไทยมีภาพลักษณ์การคอร์รัปชันค่อนข้างสูงแต่ที่คะแนนและลำดับดีขึ้นเล็กน้อยในช่วงปีพ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๔๘ เพราะดัชนีนี้วัดเรื่องการคอร์รัปชันแบบเก่า เช่น ดัชนีการรับสินบน ไม่ได้ครอบคลุมเรื่องปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนที่นักธุรกิจอาจจะไม่ค่อยสนใจ หรือไม่ได้ตระหนักรับรู้มากขึ้น ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในประเทศไทยทั้งแบบเก่าและแบบใหม่ ส่วนใหญ่เกิดมาจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจการเมืองที่มีลักษณะผูกขาดอานาจอยู่ในมือคนกลุ่มน้อยที่มีทั้งทุนความรู้ อำนาจทางการเมือง อำนาจในการครอบงำข้อมูลข่าวสาร ขณะที่ประชาชนส่วนใหญ่ยากจน การศึกษาต่ำการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่ำ อยู่อย่างกระจัดกระจาย มีการรวมตัวกันน้อย รวมทั้งประเทศไทยมีวัฒนธรรมแบบเล่นพรรคเล่นพวก เป็นผู้ชอบอยู่ใต้ความอุปถัมภ์ หวังพึ่งพาคนที่รวยกว่า หรือมีอำนาจมากกว่าที่ให้มาช่วยแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเป็นเรื่องๆ ให้กับตนได้มากกว่าที่จะเข้าใจเรื่องสิทธิหน้าที่ของพลเมืองและความเป็นธรรมในระบอบประชาธิปไตยที่ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงการแสวงหาผลประโยชน์ของผู้มีอำนาจ หากรู้จักแบ่งให้ผู้อยู่ให้อุปถัมภ์ด้วยมักถูกถือว่าเป็นเรื่องปกติ แม้ประเทศไทยจะมีปัญญาชนผู้มีการศึกษาจำนวนหนึ่งที่น่าจะรู้เท่าทันนักการเมืองและเจ้าหน้าที่ส่วนอื่นได้พอสมควร แต่ส่วนใหญ่พวกเขามักจะมีท่าทีแบบมุ่งทำงานเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจส่วนตนมากกว่าที่จะเป็นพลเมืองดีที่สนใจการมีบทบาททางการเมือง เช่น การตรวจสอบรัฐบาล คนชั้นกลางไทยที่คิดในเชิงมุ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจส่วนตน มักจะใช้แนวคิดว่านักการเมืองก็มักโกงกันทุกฝ่าย ดังนั้น หากใครโกงแล้วทำงานเก่ง ทำให้เศรษฐกิจโตก็ถือว่าพอรับได้ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างการสำรวจทัศนคติของประชาชนโดยสถาบันพระปกเกล้า (๒๕๔๘) เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ **พบว่าคนไทยมีความอดทนต่อการทุจริต**คอร์รัปชันเพิ่มมากขึ้นกว่าปี พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานครมีประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ ๓๒.๘ ตอบว่าสามารถทนต่อปัญหาการทุจริตคอร์รัปชั่นของรัฐบาลได้ โดยอ้างว่าเพื่อให้งานลุล่วงต่อไปได้

รูปแบบของการทุจริตคอร์รัปชันรวมทั้งการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

การมีผลประโยชน์ทับซ้อนถือเป็นการทุจริตคอร์รัปชั่นประเภทหนึ่ง เพราะเป็นการแสวงหาประโยชน์ส่วนบุคคลโดยการละเมิดต่อกฎหมายหรือจริยธรรมด้วยการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ไปแทรกแซงการใช้ดุลยพินิจในกระบวนการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐจนทำให้เกิดการละทิ้งคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่

สาธารณะ ขาดความเป็นอิสระ ความเป็นกลาง และความเป็นธรรม จนส่งผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะของส่วนรวม และทำให้ผลประโยชน์หลักขององค์กร หน่วยงาน สถาบันและสังคมต้องสูญเสียไปโดยผลประโยชน์ที่สูญเสียไปอาจอยู่ในรูปของผลประโยชน์ทางการเงิน คุณภาพการให้บริการ ความเป็นธรรมในสังคม รวมถึงคุณค่าอื่น ๆ ตลอดจนโอกาสในอนาคตตั้งแต่ระดับองค์กรจนถึงระดับสังคม

อย่างไรก็ตามท่ามกลางผู้ที่จงใจกระทำความผิด ยังพบผู้กระทำความผิดโดยไม่เจตนาหรือไม่มีความรู้ในเรื่องดังกล่าวอีกเป็นจำนวนมาก จนนำไปสู่การถูกกล่าวหาร้องเรียนเรื่องทุจริตหรือถูกลงโทษทางอาญา ***ผลประโยชน์ทับซ้อนหรือความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of interest : COI) เป็นประเด็นปัญหาทางการบริหารภาครัฐในปัจจุบันที่เป็นบ่อเกิดของปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบในระดับที่รุนแรงขึ้น และยังสะท้อนปัญหาการขาดหลักธรรมาภิบาลและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศอีกด้วย***

ในเรื่องนี้กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงาน ป.ป.ท. ได้จัดทำคู่มือแนวทางการประเมินความเสี่ยงทุจริต ซึ่งมติที่ประชุมคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ที่ประชุมเห็นชอบกรอบการดำเนินงานเพื่อวางระบบการประเมินความเสี่ยงการทุจริตประพฤติมิชอบในส่วนราชการ : การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เป็นไปในทิศทางเดียวกันนำไปสู่การกำหนดมาตรการในการป้องกันการทุจริต สำนักงาน ป.ป.ท. กำหนดกรอบการประเมินความเสี่ยงทุจริตใน ๓ ด้าน คือ

ด้านที่ ๑ ประเมินความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต (เฉพาะหน่วยงานที่มีภารกิจให้บริการประชาชน อนุมัติ อนุญาต ตาม พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘)

ด้านที่ ๒ ประเมินความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

ด้านที่ ๓ ประเมินความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

๑.๒ วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต : เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี มีมาตรการ ระบบ หรือ แนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต ซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

๑.๓ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๓.๑ ความเสี่ยงการทุจริตเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนได้รับการจัดการผ่านกระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยงทุจริต

๑.๓.๒ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรีมีมาตรการ กลไก ระบบในการป้องกันความเสี่ยงทุจริต และกลไกการควบคุมกำกับการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตอย่างต่อเนื่อง

บทที่ ๒
แนวคิดการวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริต

ความเสี่ยงการทุจริตในกระบวนการปฏิบัติงานภาครัฐ เป็นการทุจริตคอร์รัปชั่น เพราะเป็นการแสวงหาประโยชน์ส่วนบุคคลโดยการละเมิดต่อกฎหมายหรือจริยธรรมด้วยการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ไปแทรกแซงการใช้ดุลยพินิจในกระบวนการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ จนทำให้เกิดการละทิ้งคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่สาธารณะ ขาดความเป็นอิสระ ความเป็นกลาง และความเป็นธรรม จนส่งผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะของส่วนรวม และทำให้ผลประโยชน์หลักขององค์กร หน่วยงาน สถาบันและสังคมต้องสูญเสียไปโดยผลประโยชน์ที่สูญเสียไปอาจอยู่ในรูปของผลประโยชน์ทางการเงิน คุณภาพการให้บริการ ความเป็นธรรมในสังคม รวมถึงคุณค่าอื่นๆ ตลอดจนโอกาสในอนาคตตั้งแต่ระดับองค์กรจนถึงระดับสังคม อย่างไรก็ตามท่ามกลางผู้ที่จงใจกระทำความผิด ยังพบผู้กระทำความผิดโดยไม่เจตนาหรือไม่มีความรู้ในเรื่องดังกล่าวอีกเป็นจำนวนมาก จนนำไปสู่การถูกกล่าวหาร้องเรียนเรื่องทุจริตหรือถูกลงโทษทางอาญา ผลประโยชน์ทับซ้อนหรือความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of interest : COI) เป็นประเด็นปัญหาทางการบริหารภาครัฐในปัจจุบันที่เป็นบ่อเกิดของปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบในระดับที่รุนแรงขึ้น และยังสะท้อนปัญหาการขาดหลักธรรมาภิบาลและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศอีกด้วยมาตรการป้องกันการทุจริตสามารถจะช่วยลดความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อนที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในหน่วยราชการในจังหวัดจันทบุรีได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยง การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสานึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กรถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี จะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี จะไม่มีการทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรีดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริต โดยวิเคราะห์ตามหลักของการควบคุมภายในองค์กร (Control Environment) ตามมาตรฐาน COSO ๒๐๑๗ (Committee of Sponsoring Organizations ๒๐๑๗) ซึ่งมาตรฐาน COSO เป็นมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับมาตั้งแต่เริ่มออกประกาศใช้เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๙๒ โดยที่ผ่านมามีการออกแนวทางด้านการควบคุมภายในเพิ่มเติมอีก ๓ ครั้ง คือ ครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. ๒๐๐๖ เป็นแนวทางด้านการทารายงานทางการเงิน Internal Control over Financial Report–Guidance for Small Public Companies ครั้งที่ ๒ เมื่อปี ค.ศ. ๒๐๐๙ เป็นแนวทางด้านการกำกับติดตาม Guidance on Monitoring of Internal Control และครั้งที่ ๓ ในปี ค.ศ. ๒๐๑๓ เป็นแนวทางเพิ่มเติมด้านการควบคุมภายใน Internal Control–Integrated Framework : Framework and Appendices การปรับปรุงในปี ค.ศ. ๒๐๑๗ นี้ยังคงยึดกรอบแนวคิดเดิมของปี ค.ศ. ๑๙๙๒ และ ๒๐๑๓ ที่กำหนดให้มีการควบคุมภายในแต่เพิ่มเติมในส่วนอื่นๆ ให้ชัดเจนขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มเติมเรื่องการสอดส่องในภาพรวมของการกำกับดูแลกิจการ ดังนั้น การควบคุมภายในจึงถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะตอบสนองต่อความคาดหวังของกิจการในการป้องกันเฝ้าระวังและตรวจสอบการทุจริต

๒.๑ มาตรฐาน Committee of Sponsoring Organizations ๒๐๑๓ และ ๒๐๑๗

การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีการทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้ โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใดมาตรฐาน Committee of Sponsoring Organizations ๒๐๑๓ : COSO ๒๐๑๓ เป็นการควบคุมภายในตามแนวทางใหม่ COSO ๒๐๑๓ เน้นคำว่าประสิทธิผล (Effective Internal Control) ทำให้มั่นใจว่าระบบการควบคุมการควบคุมภายในใช้งานอยู่ทำหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมและแต่ละองค์ประกอบต้องทำงานร่วมกัน บูรณาการตั้งแต่ต้นจนจบ หากมีประเด็นใดที่ยังอ่อนแอ เป็นจุดอ่อน หรือไม่เพียงพอจะต้องรายงานและป้อนกลับถึงผู้ที่เกี่ยวข้องและมีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการแก้ไขอย่างทันท่วงที ในกรอบเวลาที่เหมาะสมการเพิ่มเติมหลักการในแต่ละองค์ประกอบของการควบคุมภายในของ COSO ๒๐๑๓ ถือว่ามีความสำคัญและมีนัยทางด้านของกรอบแนวคิดอย่างมาก หากจะต้องนำเอาไปใช้ในการพัฒนาระบบการควบคุมภายในของกิจการให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดใหม่นี้ มีประเด็นที่กิจการควรสนใจเป็นพิเศษในบางประการและเชื่อมโยงสู่องค์ประกอบอื่น การปรับตัวครั้งใหญ่ของแนวคิดการควบคุมภายในตามกรอบ COSO ได้ทำให้เกิดกรอบแนวทางตามแนวคิดของ COSO ๒๐๑๓ ที่ปรับปรุงจากแนวคิดพื้นฐานของ COSO ๑๙๙๒ ในสาระสำคัญหลายประการ ประเด็นที่น่าจะอยู่เบื้องหลังการปรับกรอบแนวคิดครั้งใหม่ของ COSO ๒๐๑๓ Internal Control–Integrated Framework น่าจะมาจากการทบทวนบทบาทของระบบควบคุมภายในที่ใช้กันอยู่ในกิจการทุกกิจการและทุกประเภท อย่างน้อย ๒ ประเด็น ได้แก่

ประเด็นที่ ๑ โครงสร้างของการควบคุมภายในที่อยู่ใน COSO ๑๙๙๒ เพียงพอที่จะบรรเทาหรือลดระดับของความเสี่ยงจนทำให้ประกอบการของกิจการบรรลุตามวัตถุประสงค์แล้วหรือไม่

ประเด็นที่ ๒ การเปลี่ยนแปลงของระบบควบคุมภายใน สามารถสะท้อนหรือควรจะสะท้อนว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจด้วยหรือไม่

๒.๑.๑ COSO ๒๐๑๓

สิ่งที่เป็นความเชื่อของ **COSO ๒๐๑๓ Internal Control–Integrated Framework** คือ การเปลี่ยนแปลงของระบบควบคุมภายใน ควรจะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของธุรกิจหรือการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือการเปลี่ยนแปลงกระบวนการดำเนินงานจากที่เคยดำเนินการเอง ไปสู่การว่าจ้างผู้ให้บริการภายนอกดำเนินการแทนซึ่งทำให้ต้องขยายการกำกับควบคุมออกไปสู่บุคลากรของผู้ให้บริการภายนอกด้วยการปรับกรอบแนวทางการควบคุมภายในจาก COSO ๑๙๙๒ สู่ COSO ๒๐๑๓ Internal Control–Integrated Framework จึงน่าจะ

(๑) ทำให้กิจการต่างๆ ได้มีโอกาสทบทวนระดับกลยุทธ์ว่า กิจการควรจะมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อเป็นการปรับปรุงประสิทธิภาพ หรือประสิทธิผลของระบบการควบคุมภายในหรือไม่

(๒) ทำให้กิจการมีโอกาสในการบูรณาการและเชื่อมโยงหน้าที่ด้านการค้นหาความเสี่ยงและการกำกับการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ (Compliance) ให้แทรกไว้ในระหว่างกระบวนการดำเนินธุรกรรมของกิจการให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

(๓) ทำให้กิจการต้องมั่นใจว่าระบบการควบคุมภายในต้องทำให้ (ก) มีอยู่และ (ข) ปฏิบัติได้จริงในการทำหน้าที่กำกับภาระงานต่าง ๆ ภายในกิจการ

Committee of Sponsoring Organizations ๒๐๑๓ : COSO ๒๐๑๓ ด้านกรอบแนวคิดการควบคุมภายในได้สร้างหลักการ ๑๗ ประการ แทรกไว้ในองค์ประกอบ ๕ องค์ประกอบของการควบคุมภายใน ดังนี้

องค์ประกอบที่ ๑ สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)

หลักการที่ ๑ องค์กรยึดหลักความซื่อตรงและจริยธรรม

หลักการที่ ๒ คณะกรรมการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อการกำกับดูแล

หลักการที่ ๓ คณะกรรมการและฝ่ายบริหาร มีอำนาจการสั่งการชัดเจน

หลักการที่ ๔ องค์กร จูงใจ รักษาไว้ และจูงใจพนักงาน

หลักการที่ ๕ องค์กรผลักดันให้ทุกตำแหน่งรับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๒ การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

หลักการที่ ๖ กำหนดเป้าหมายชัดเจน

หลักการที่ ๗ ระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงอย่างครอบคลุม

หลักการที่ ๘ พิจารณาโอกาสที่จะเกิดการทุจริต

หลักการที่ ๙ ระบุและประเมินความเปลี่ยนแปลงที่กระทบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๓ กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)

หลักการที่ ๑๐ ควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

หลักการที่ ๑๑ พัฒนาระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในการควบคุม

หลักการที่ ๑๒ ควบคุมให้นโยบายสามารถปฏิบัติได้

องค์ประกอบที่ ๔ สารสนเทศและการสื่อสาร (Information andCommunication)

หลักการที่ ๑๓ องค์กรมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ

หลักการที่ ๑๔ มีการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร ให้การควบคุมภายในดำเนินต่อไปได้

หลักการที่ ๑๕ มีการสื่อสารกับหน่วยงานภายนอก ในประเด็นที่อาจกระทบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๕ กิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล (Monitoring Activities)

หลักการที่ ๑๖ ติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน

หลักการที่ ๑๗ ประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในทันเวลาและเหมาะสม

๒.๑.๒ มาตรฐาน Committee of Sponsoring Organizations ๒๐๑๗ : COSO ๒๐๑๗

COSO ๒๐๑๗ Enterprise Risk Management intrigrating with Strategy and Performance มุ่งชี้ให้เห็นถึงการเชื่อมโยงการทำงานของการบริหารความเสี่ยงองค์กรเข้ากับกลยุทธ และการดำเนินงานขององค์กร

องค์ประกอบของกระบวนการบริหารความเสี่ยงองค์กรมี ๕ องค์ประกอบ ดังนี้

๑) Governance and culture (การกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร)

๒) Strategy & Objective Setting (กลยุทธ์และวัฤประสงค์องค์กร)

๓) Performance (เป้าหมายผลการดำเนินงาน)

๔) Review & Revision (การทบทวนและปรับปรุง)

๕) Information, Communication & Reporting (สารสนเทศ การสื่อสาร และการรายงาน)

ทั้งนี้ องค์ประกอบการควบคุมภายในแต่ละองค์ประกอบและหลักการจะต้อง Present & Function (มีอยู่จริงและนำไปปฏิบัติได้) อีกทั้งทำงานอย่างสอดคล้องและสัมพันธ์กัน จึงจะทำให้การควบคุมภายในมีประสิทธิผล สำหรับ**การวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริต จะเน้นตามมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ และ COSO ๒๐๑๗**

๒.๒ กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๔ กระบวนการ ดังนี้

Corrective การแก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่าเกิด สิ่งที่มีประวัติอยู่แล้ว ทำอย่างไรจะไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำอีก

Detective การเฝ้าระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง ทำอย่างไรจะตรวจพบต้องสอดส่องตั้งแต่แรก ตั้งข้อบ่งชี้บางเรื่องที่น่าสงสัยทำการลดระดับความเสี่ยงนั้นหรือให้ข้อมูลเบาะแสนั้นแก่ผู้บริหาร

Preventive การป้องกัน หลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่นำไปสู่การสุ่มเสี่ยงต่อการกระทำผิด ในส่วนที่พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก (Known Factor) ทั้งที่รู้ว่าทำไปมีความเสี่ยงต่อการทุจริต จะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับ Work flow ใหม่ไม่เปิดช่องว่างให้การทุจริตเข้ามาได้อีก

Forecasting การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้นและป้องกันป้องปรามล่วงหน้าในเรื่องประเด็นที่ไม่คุ้นเคย ในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากการพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต (Unknown Factor)

๒.๓ นิยามเฉพาะในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ความเสี่ยงการทุจริต (Corruption Risk) หมายถึง การดำเนินงานหรือปฏิบัติหน้าที่ที่อาจเกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ หรืออาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงานในอนาคต

ความเสี่ยง (Risk) หมายถึง ความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์บางอย่างซึ่งมีผลกระทบ ทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ หรือเบี่ยงเบนไปจากที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ผลกระทบที่เกิดขึ้นอาจส่งผลทางบวกหรือทางลบก็ได้ (ผลกระทบทางลบเรียกว่า ความเสี่ยง ผลกระทบทางบวกเรียกว่า โอกาส)

ความเสี่ยง หมายถึง เหตุการณ์ที่ยังไม่เกิด ต้องหามาตรการควบคุม

ปัญหา หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว รู้อยู่แล้ว ต้องแก้ไขปัญหา

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต หมายถึงขั้นตอนการค้นหาว่ามีรูปแบบความเสี่ยงทุจริตอย่างไรบ้าง

โอกาส (Likelihood) หมายถึง โอกาสหรือความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์จะเกิดขึ้น

ผลกระทบ (Impact) หมายถึง ผลกระทบจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk score) หมายถึง คะแนนที่แสดงให้เห็นถึงความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริตที่เป็นผลจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริตจาก ๒ ปัจจัย คือ **โอกาส (Likelihood)** และ **ผลกระทบ (Impact)**

ผู้รับผิดชอบความเสี่ยงการทุจริต (Risk Owner) หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานหรือรับผิดชอบกระบวนงานหรือโครงการ

Key Control in place หมายถึงมาตรการควบคุมความเสี่ยงทุจริตที่หน่วยงานมีอยู่ในปัจจุบัน

Further Actions to be Taken หมายถึงมาตรการควบคุมความเสี่ยงทุจริตที่หน่วยงานจัดทำเพิ่ม

การวิเคราะห์ความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่เป็นระบบในการบริหารปัจจัยและควบคุมกระบวนการปฏิบัติงานเพื่อลดมูลเหตุของโอกาสที่จะทำให้เกิดความเสียหายจากการปฏิบัติงานที่อาจเกิดการทุจริต

ผลประโยชน์ทับซ้อน หมายถึง สภาวการณ์ หรือข้อเท็จจริงที่บุคคลไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง ข้าราชการ พนักงานบริษัท หรือผู้บริหารซึ่งมีอำนาจหน้าที่เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งหน้าที่ที่บุคคลนั้นรับผิดชอบอยู่และส่งผลกระทบต่อประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งการกระทำนั้นอาจจะเกิดขึ้นอย่างรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว ทั้งเจตนาและไม่เจตนา และมีรูปแบบที่หลากหลายไม่จำกัดอยู่ในรูปของตัวเงินหรือทรัพย์สินเท่านั้น แต่รวมถึงผลประโยชน์อื่นๆ ที่ไม่ใช่ในรูปตัวเงินหรือทรัพย์สินก็ได้ เช่น การแต่งตั้งพรรคพวกเข้าไปดำรงตำแหน่งในองค์กรต่างๆ ทั้งในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และบริษัทจำกัดหรือการที่บุคคลผู้มีอำนาจหน้าที่ตัดสินใจให้ญาติพี่น้องหรือบริษัทที่ตนมีส่วนได้ส่วนเสียได้รับสัมปทานหรือผลประโยชน์จากทางราชการโดยมิชอบ ส่งผลให้บุคคลนั้นขาดการตัดสินใจที่เที่ยงธรรม เนื่องจากยึดผลประโยชน์ส่วนตนเป็นหลัก ผลเสียจึงเกิดขึ้นกับประเทศชาติ การกระทำแบบนี้เป็นการกระทำที่ผิดทางจริยธรรมและจรรยาบรรณ

การวิเคราะห์ความเสี่ยงความเสี่ยงการทุจริต หรือการประเมินความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง การวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน จึงหมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่เป็นระบบในการบริหารปัจจัยและควบคุมกระบวนการปฏิบัติงานเพื่อลดมูลเหตุของโอกาสที่จะทำให้เกิดความเสียหายจากการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน หรือ ความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ อันเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับการทุจริต กล่าวคือ ยิ่งมีสถานการณ์หรือสภาวการณ์ของการขัดกันของผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมมากเท่าใด ก็ยิ่งมีโอกาสก่อให้เกิดหรือนำไปสู่การทุจริตมากเท่านั้น

๒.๔ ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ขอบเขตความเสี่ยงการทุจริต วิเคราะห์จากภาระงานด้านภารกิจหลักและภารกิจสนับสนุนตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี แบ่งออกเป็น ๓ ด้านดังนี้

ด้านที่ ๑ ประเมินความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต (เฉพาะหน่วยงานที่มีภารกิจให้บริการประชาชน อนุมัติ อนุญาต ตาม พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘)

ด้านที่ ๒ ประเมินความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

ด้านที่ ๓ ประเมินความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

๒.๕ ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๙ ขั้นตอน ดังนี้

๑. การระบุความเสี่ยง

๒. การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

๓. เมทริกซ์ระดับความเสี่ยง

๔. การประเมินการควบคุมความเสี่ยง

๕. แผนบริหารความเสี่ยง

๖. การจัดทำรายงานการเฝ้าระวังความเสี่ยง

๗. จัดทำระบบบริหารความเสี่ยง

๘. จัดทำรายงานบริหารความเสี่ยง

๙. การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง

ขั้นเตรียมการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑. เลือกภาระงาน ที่จะทำการประเมินประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๒. เลือกกระบวนงาน จากภาระงานที่จะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๓. เตรียมข้อมูล ขั้นตอน แนวทาง หรือเกณฑ์การปฏิบัติงาน ของกระบวนงานที่จะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๑ การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

ขั้นตอนที่ ๑ นำข้อมูลที่ได้จากขั้นเตรียมการในส่วนรายละเอียดขั้นตอน แนวทางหรือเกณฑ์การปฏิบัติงานของกระบวนงานที่จะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ซึ่งในขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นย่อมประกอบไปด้วยขั้นตอนย่อยในการระบุความเสี่ยงตามขั้นตอนที่ ๑ ให้ทำการระบุความเสี่ยงอธิบายรายละเอียด รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงของขั้นตอนย่อยเฉพาะที่มีความเสี่ยงการทุจริตเท่านั้น โดยไม่ต้องคำนึงว่าหน่วยงานจะมีมาตรการป้องกันหรือแก้ไขความเสี่ยงการทุจริตนั้นอยู่แล้ว นำข้อมูลรายละเอียดดังกล่าวลงในประเภทของความเสี่ยงซึ่งเป็น Known Factor หรือ Unknown Factor

ประเภทของความเสี่ยงและรายละเอียดความเสี่ยงการทุจริต

Known Factor คือ ความเสี่ยงทั้งปัญหา/พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำ หรือมีประวัติ มีตำนานอยู่แล้ว

Unknown Factor คือ ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากการพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต ปัญหา/พฤติกรรม ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น (คิดล่วงหน้า ตีตนไปก่อนไข้เสมอ)

ขั้นตอนที่ ๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง (Risk Identification)

ขั้นตอนที่ ๒ ให้นำขั้นตอนย่อยที่มีความเสี่ยงการทุจริต จากขั้นตอนที่ ๑ ในช่อง Know Factor และ Unknown Factor มาแยกเพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงการทุจริต ออกตามรายสีไฟจราจร เขียว เหลือง ส้ม แดง โดยระบุสถานะของความเสี่ยงในช่องสีไฟจราจร

ความหมายของสถานะความเสี่ยงตามสีไฟจราจร มีรายละเอียดดังนี้

สีเขียว ความเสี่ยงระดับต่ำ

สีเหลือง ความเสี่ยงระดับปานกลาง เป็นกระบวนงานที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคนหลายหน่วยงาน สามารถใช้ความรอบคอบระมัดระวังในระหว่างปฏิบัติงานตามปกติควบคุมดูแลได้

สีส้ม ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนงานที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคนหลายหน่วยงาน**ภายในองค์กร** มีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุมหรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ

สีแดง ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนงานที่เกี่ยวข้องกับ**บุคคลภายนอก** คนที่ไม่รู้จักไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

ขั้นตอนที่ ๓ เมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix)

ขั้นตอนที่ ๓ นำขั้นตอนย่อยที่มีความเสี่ยงการทุจริตที่มีสถานะความเสี่ยงระดับสูงจนถึงความเสี่ยงระดับสูงมากที่เป็น สีส้ม และสีแดง จากขั้นตอนที่ ๒ มาทำการหาค่าความเสี่ยงรวม ซึ่งได้จากระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวังที่มีค่า ๑–๓ คูณด้วยระดับความรุนแรงของผลกระทบที่มีค่า ๑–๓ เช่นกัน โดยมีเกณฑ์ในการให้ค่า ดังนี้

๓.๑ ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง มีแนวทางในการพิจารณาดังนี้

๓.๑.๑ ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนหลักที่สำคัญของกระบวนงานนั้น ๆ แสดงว่ากิจกรรมหรือขั้นตอนนั้น เป็น **MUST** หมายถึงมีความจำเป็นสูงของการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตที่ต้องทำการป้องกันไม่ดำเนินการไม่ได้ **ค่าของ MUST คือ ค่าที่อยู่ในระดับ ๓ หรือ ๒**

๓.๑.๒ ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นเป็นกิจกรรม หรือขั้นตอนรองของกระบวนงานนั้นๆ แสดงว่ากิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นเป็น **SHOULD** หมายถึงมีความจำเป็นต่ำในการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต **ค่าของ SHOULD คือ ค่าที่อยู่ในระดับ ๑ เท่านั้น**

๓.๒ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ มีแนวทางในการพิจารณาดังนี้

๓.๒.๑ กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย Stakeholders รวมถึงหน่วยงานกำกับดูแล พันธมิตร ภาคีเครือข่าย ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

๓.๒.๒ กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับผลกระทบทางการเงิน รายได้ลด รายจ่ายเพิ่ม Financial ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

๓.๒.๓ กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ กลุ่มเป้าหมาย Customer/User ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

๓.๒.๔ กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นผลกระทบต่อกระบวนงานภายใน Internal Process หรือกระทบด้านการเรียนรู้ องค์ความรู้ Learning & Growth ค่าอยู่ที่ ๑ หรือ ๒

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง (Risk-Control Matrix Assessment)

ขั้นตอนที่ ๔ ให้นำค่าความเสี่ยงรวม (ความจำเป็น X ความรุนแรง) มาทำการประเมินการควบคุมการทุจริตว่ามีระดับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับใด เมื่อเทียบกับคุณภาพการจัดการ (คุณภาพการจัดการ สอดส่อง เฝ้าระวังในงานปกติ) โดยเกณฑ์คุณภาพการจัดการ แบ่งเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

ดี หมายถึง จัดการได้ทันที ทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยง ไม่กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงานองค์กร ไม่มีผลเสียทางการเงิน ไม่มีรายจ่ายเพิ่ม

พอใช้ หมายถึง จัดการได้โดยส่วนใหญ่ มีบางครั้งยังจัดการไม่ได้ กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงานองค์กรแต่ยอมรับได้ มีความเข้าใจ

อ่อน หมายถึง จัดการไม่ได้ หรือได้เพียงส่วนน้อย การจัดการเพิ่มเกิดจากรายจ่าย มีผลกระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงานและยอมรับไม่ได้ ไม่มีความเข้าใจ

ให้นำค่าความเสี่ยงรวม **(ความจำเป็น X ความรุนแรง)** มาทำการประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต โดยการวิเคราะห์จากคุณภาพการจัดการ (ดี หรือ พอใช้ หรืออ่อน)

ขั้นตอนที่ ๕ แผนบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๕ ให้เลือกเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงสูงสุดจากการประเมินการควบคุมความเสี่ยง Risk–Control Matrix Assessment ในขั้นตอนที่ ๔ ที่อยู่ในช่อง (๓) หรือ (๕) หรือ (๖) หรือ (๗) หรือ (๘) หรือ (๙) โดยเฉพาะช่องสูง (๙) ควรเลือกมาทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตก่อนเป็นอันดับแรก

ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทารายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๖ เพื่อติดตามเฝ้าระวัง เป็นการประเมินการบริหารความเสี่ยงการทุจริตในกิจกรรมตามแผนบริหารความเสี่ยงของขั้นตอนที่ ๕ ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นการสร้างตะแกรงดัก เพื่อเป็นการยืนยันผลการป้องกันหรือแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด โดยการแยกสถานการณ์เฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตต่อไป ออกเป็น ๓ สี ได้แก่ สีเขียว สีเหลือง สีแดง โดยให้รายงานสถานะของการเฝ้าระวังการทุจริตตามแผนบริหารความเสี่ยงว่าอยู่ในสถานะความเสี่ยงระดับใดเพื่อพิจารณาทากิจกรรมเพิ่มเติมกรณีอยู่ในข่ายที่ยังแก้ไขไม่ได้

ขั้นตอนที่ ๗ จัดทำระบบบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๗ นำผลจากทะเบียนเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต จากขั้นตอนที่ ๖ ออกตามสถานะ ๓ สถานะ ซึ่งในขั้นตอนที่ ๗ สถานะความเสี่ยงการทุจริตที่อยู่ในข่ายที่ยังแก้ไขไม่ได้ จะต้องมีกิจกรรมหรือมาตรการอะไรเพิ่มเติมต่อไป โดยแยกสถานะเพื่อทำระบบบริหารความเสี่ยงออกเป็น ดังนี้

๗.๑ เกินกว่าการยอมรับ (สถานะสีแดง Red) ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติม

๗.๒ เกิดขึ้นแล้วแต่ยอมรับได้ ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติม (สถานะสีเหลือง Yellow)

๗.๓ ยังไม่เกิดเฝ้าระวังต่อเนื่อง (สถานะสีเขียว Green)

ขั้นตอนที่ ๘ การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๘ เป็นการจัดทำรายงานสรุปให้เห็นในภาพรวม ว่ามีผลการบริหารความเสี่ยงการทุจริตตามขั้นตอนที่ ๗ ของแต่ละสถานะ (สี) อย่างไร เพื่อเป็นเครื่องมือในการกำกับ ติดตาม ประเมินผล

ขั้นตอนที่ ๙ การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๙ เป็นการจัดทำแบบรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตหรือสถานะแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตของขั้นตอนที่ ๘ ต่อผู้บริหารของหน่วยงาน ซึ่งห้วงระยะเวลาของการรายงานผล ขึ้นอยู่กับหน่วยงาน เช่น รายงานทุกเดือน ทุกไตรมาส ซึ่งแบบในการรายงานสามารถปรับได้ตามความเหมาะสมของหน่วยงาน

บทที่ ๓
ผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริต

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรีดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริต โดยวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับกระบวนการปฏิบัติงานตามหลักของการควบคุมภายในองค์กร (Control Environment) ตามมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ (Committee of Sponsoring Organizations ๒๐๑๓) และกำหนดภาระงานในการประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดการทุจริต ๔ กระบวนการตามมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ ดังนี้

Corrective การแก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่าเกิด สิ่งที่มีประวัติอยู่แล้ว ทำอย่างไรจะไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำอีก

Detective การเฝ้าระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง ทำอย่างไรจะตรวจพบต้องสอดส่องตั้งแต่แรก ตั้งข้อบ่งชี้บางเรื่องที่น่าสงสัยทำการลดระดับความเสี่ยงนั้นหรือให้ข้อมูลเบาะแสนั้นแก่ผู้บริหาร

Preventive การป้องกัน หลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่นำไปสู่การสุ่มเสี่ยงต่อกำรกระทำผิด ในส่วนที่พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก (Known Factor) ทั้งที่รู้ว่าทำไปมีความเสี่ยงต่อการทุจริต จะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับ Work flow ใหม่ไม่เปิดช่องว่างให้การทุจริตเข้ามาได้อีก

Forecasting การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้นและป้องกันป้องปรามล่วงหน้าในเรื่องประเด็นที่ไม่คุ้นเคย ในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากการพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต (Unknown Factor)

การกำหนดภาระงานในการประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดความเสี่ยงการทุจริต (ผลประโยชน์ทับซ้อน)ของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรีตามมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ กำหนดขอบเขตความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดการทุจริตของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรีนำข้อมูลมาจาก (๑) การสำรวจความเสี่ยงการทุจริต (ผลประโยชน์ทับซ้อน) ของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี (๒) การสอบทานระบบควบคุมภายในและบริหารความเสี่ยง และ(๓) การสุ่มตรวจสอบภายในโดยคณะกรรมการตรวจสอบภายในระดับจังหวัดในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ครอบคลุมภารกิจ ๓ ด้าน ดังนี้

ด้านที่ ๑ ประเมินความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต

๑.๑ การดำเนินการหรือลัดคิว ให้แก่ เจ้าหน้าที่ ญาติเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน หรือบุคคลที่ตนมีผลประโยชน์

๑.๒ การช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคมเจ้าหน้าที่จะพิจารณาให้ความช่วยเหลือบุคคลที่เป็นญาติหรือใกล้ชิดสนิทสนมก่อน

๑.๓ การออกใบอนุญาตหรือการรับรองสิทธิ์ หัวหน้าหน่วยงาน เจ้าหน้าที่ มีญาติหรือคนรู้จักมายื่นขอใบรับรอง หรือใบอนุญาต นั้นๆ

๑.๔ เจ้าหน้าที่รับของขวัญเพื่อช่วยเหลืออำนวยความสะดวกแก่ผู้รับบริการ

ด้านที่ ๒ ประเมินความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

๒.๑ การนำทรัพย์สินหรือเบิกของราชการไปใช้ส่วนตัว เช่น วัสดุสำนักงาน การนำรถราชการไปใช้ส่วนตัว การเบิกน้ำมันราชการไปใช้ส่วนตัว

๒.๒ การที่ตนเป็นกรรมการแล้วปฏิบัติหน้าที่ในการเอื้อประโยชน์แก่บุคคลหนึ่ง เช่น การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะในสินค้าที่จะจัดซื้อจัดจ้างให้บริษัทของตนหรือของพวกพ้องได้เปรียบหรือชนะในการประมูล

๒.๓ การนำข้อมูลราชการมาใช้หาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือพวกพ้อง ใช้ข้อมูลราชการหรือปิดบังข้อมูลราชการเพื่อหาผลประโยชน์ส่วนตัว เช่น การเก็งกำไรราคาที่ดินซึ่งเป็นบริเวณที่กำหนดที่ตั้งโครงการเพื่อขายที่ดินของตนเองในราคาสูง เป็นต้น

๒.๔ การที่ตนเป็นกรรมการแล้วปฏิบัติหน้าที่ในการเอื้อประโยชน์แก่บุคคลหนึ่ง เช่น การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะในสินค้าที่จะจัดซื้อจัดจ้างให้บริษัทของตนหรือของพวกพ้องได้เปรียบหรือชนะในการประมูล

๒.๕ การนำบุคลากรของหน่วยงานไปใช้เพื่อการส่วนตัว

๒.๖ เจ้าหน้าที่เข้ามาดำเนินธุรกิจ ทำสัญญาเช่าพัสดุ ขายพัสดุ หรือบริการกับหน่วยงานที่ตนเป็นผู้บริหาร พนักงานนั้นโดยตรง หรือผ่านบุคคลอื่นที่เป็นตัวแทน เช่น โดย ญาติ/ภรรยา (อาจไม่ได้จดทะเบียน) โดยเข้าไปมีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงในฐานะผู้รับมอบอำนาจจากบริษัท ห้างร้านในการยื่นเสนอประกวดราคา

๒.๗ หัวหน้า/เจ้าหน้าที่พัสดุ เลือกซื้อร้านที่ตนเองสนิทหรือเป็นญาติ หรือร้านที่ตนเองคุยได้ง่าย

๒.๘ เจ้าหน้าที่รับงานนอกหรือทำธุรกิจเบียดบังเวลาราชการ

๒.๙ เจ้าหน้าที่เข้าร่วมเจรจาไกล่เกลี่ยในฐานะตัวแทนบริษัทห้างร้านกรณีงานมีปัญหา

๒.๑๐ เจ้าหน้าที่รับของขวัญเพื่อช่วยเหลืออำนวยความสะดวกแก่ผู้รับบริการ

๒.๑๑ การเลือกพื้นที่ในการจัดโครงการ/กิจกรรมที่เจ้าหน้าที่คุ้นเคยเป็นการส่วนตัว

๒.๑๒ การใช้อำนาจในการแต่งตั้ง เลื่อน หรือประเมินตำแหน่งข้าราชการให้แก่บุคคลหรือพวกพ้องของตน

๒.๑๓ การพิจารณาคัดเลือกเพื่อรับรางวัลต่างๆ มีการเลือกบุคลที่มีความสัมพันธ์หรือได้รับผลประโยชน์จากบุคคลที่เลือก

๒.๑๔ การจัดประชุม ดูงาน สัมมนา ต่างๆ ผู้รับผิดชอบโครงการมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเจ้าของกิจการ หรือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานที่

๒.๑๕ การลงเวลาปฏิบัติราชการไม่เป็นความจริง

ด้านที่ ๓ ประเมินความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

๓.๑ การนำทรัพย์สินหรือเบิกของราชการไปใช้ส่วนตัว เช่น วัสดุสำนักงาน การนำรถราชการไปใช้ส่วนตัว การเบิกน้ำมันราชการไปใช้ส่วนตัว

๓.๒ มีการใช้/จัดสรรทรัพยากรมากเกินความจำเป็นในแต่ละภารกิจ เช่น น้ำมันมากเกินความเป็นจริง หรือจำนวนคนที่มากเกินความจำเป็น ซื้อของแพงเกินจริง

๓.๓ เบิกค่าตอบแทนเท็จ หรือเบิกซ้ำซ้อน ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขในการเบิกค่าตอบแทน

๓.๔ การเบิกจ่ายเงินสงเคราะห์เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบจ่ายเงินให้ไม่ตรงตามกลุ่มเป้าหมาย แต่จัดหาบุคคลที่เป็นญาติหรือคนสนิท ที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดมารับเงิน

๓.๕ การยืมเงินราชการและส่งใช้เงินยืม เกินกว่าระยะเวลากำหนดให้ส่งใช้ภายใน ๓๐ วัน

๓.๖ การเบิกจ่ายค่าเล่าเรียนบุตร หลักฐานประกอบการเบิกจ่ายไปเป็นไปตามระเบียบ

๓.๗ การควบคุมการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงของคนงานสวน

ผลการสำรวจหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรีไม่พบว่ามีบุคคลภายนอกร้องเรียนในเรื่องดังกล่าวทั้งสามด้าน แต่มีการตรวจสอบภายในจังหวัดจันทบุรีของคณะกรรมการตรวจสอบภายในจังหวัดจันทบุรี ไม่มีเจ้าหน้าที่ถูกดำเนินการทางวินัยหรือถูกดำเนินคดีเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวข้างต้น พบเพียงการร้องเรียนพฤติกรรมบริการของเจ้าหน้าที่ และข้อร้องเรียนด้านการรักษาพยาบาลซึ่งได้ดำเนินการพูดคุยเจรจากันเป็นที่เข้าใจและสามารถยุติได้ด้วยการสารสัมพันธภาพ แต่จากการตรวจสอบภายในโดยสำนักงานตรวจสอบภายในจังหวัดจันทบุรี มีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะว่าให้ดำเนินการแก้ไขตราสัญลักษณ์ขององค์กรจากสติ๊กเกอร์ให้เป็นการพ่นสีแทน การยืมเงินราชการให้ดำเนินการส่งใช้เงินยืมตามระยะเวลาที่กำหนด หากไม่ดำเนินการส่งใช้เงินยืมตามที่กำหนดให้ดำเนินการตามระเบียบและข้อตกลงที่ทำไว้ในสัญญาการเบิกจ่ายค่าเล่าเรียนบุตรให้ดำเนินการตามระเบียบ กรณีเบิกจ่ายเกินกว่ากำหนดในระเบียบให้เรียกเงินคืน และให้ทำสมุดคุมให้เป็นไปตามระเบียบที่สามารถตรวจสอบได้ในการควบคุมการเบิกจ่ายใช้น้ำมันเชื้อเพลิงของคนงานสวนและอื่นๆ

ดังนั้นสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรีโดยคณะกรรมการจัดวางระบบควบคุมภายในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรีจึงกำหนดความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของหน่วยงาน มาวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี

ขั้นเตรียมการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของหน่วยงานในกำกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรีได้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต**ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของหน่วยงาน** ในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี ด้วยการค้นหาความเสี่ยง (Risk Identification) จากการพิจารณาอนุญาตสถานที่ผลิตอาหารตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒ จำนวน ๕ กระบวนงาน ซึ่งมีโอกาสเกิดความเสี่ยงทุจริตสูง ประกอบด้วย

(๑) รับเอกสารคำขออนุญาตสถานที่ผลิตอาหารและตรวจสอบเอกสาร

(๒) ตรวจสอบสถานที่ขออนุญาตผลิตอาหาร

(๓) การพิจารณาอนุญาต

(๔) ลงนามอนุญาต

(๕) แจ้งผลและส่งมอบใบอนุญาต

โดยการนำเสนอข้อมูลตามกระบวนการปฏิบัติงานหาจุดที่เป็นความเสี่ยงเพื่อจัดวางระบบควบคุม**โดยการระดมพลังสมองในที่ประชุมการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ เวลา ๐๙.๐๐ น. ถึง ๑๐.๓๐ น.** ณ ห้องประชุม ๒ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี ผลการประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดความเสี่ยงทุจริตจากการพิจารณาอนุญาตสถานที่ผลิตอาหาร ตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี สรุปดังนี้

๑. กระบวนงานการรับเอกสารคำขออนุญาตสถานที่ผลิตอาหารและตรวจสอบเอกสาร
๒. กระบวนงานการตรวจสอบสถานที่ขออนุญาตผลิตอาหาร
๓. กระบวนงานการพิจารณาอนุญาต
๔. กระบวนงานการลงนามอนุญาต
๕. กระบวนงานการแจ้งผลและส่งมอบใบอนุญาต

ขั้นตอนที่ ๑ การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี ทำการระบุความเสี่ยง (Risk Identification) ในขั้นตอนนี้ โดยนำข้อมูลที่ได้จากขั้นเตรียมการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มาทำการระบุความเสี่ยงลงในประเภทของความเสี่ยงซึ่งเป็น Known Factor และ Unknown Factor ดังตารางที่ ๑

<u>ตารางที่ ๑</u> การระบุความเสี่ยงทุจริตจากการพิจารณาอนุญาตสถานที่ผลิตอาหาร ตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒ (Know Factor และ Unknown Factor)

ที่	การปฏิบัติงานที่มีโอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ความเสี่ยง	
		Know Factor	Unknown Factor
๑	**กระบวนงานการรับเอกสารคำขออนุญาตสถานที่ผลิตอาหารและตรวจสอบเอกสาร** **ขั้นตอน**ที่มีความเสี่ยงที่อาจเกิดการทุจริต ๑.๑ เภสัชกรศูนย์บริการสุขภาพเบ็ดเสร็จ กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคและเภสัชสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี รับคำขออนุญาต ๑.๒ เภสัชกรทำการตรวจสอบคำขออนุญาตและเอกสารประกอบคำขออนุญาต - กรณีตรวจสอบแล้วพบว่าเอกสารไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน จะทำการบันทึกข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไขพร้อมกับให้ผู้ขออนุญาตลงลายมือชื่อใน checklist ให้เรียบร้อย และคืนเอกสารคำขออนุญาตให้ผู้ยื่นคำขอนำกลับไปแก้ไขให้ถูกต้อง - กรณีตรวจสอบแล้วพบว่าเอกสารคำขออนุญาตถูกต้องและครบถ้วน เจ้าหน้าที่ลงรับคำขอในโปรแกรมรับคำขออนุญาตสถานที่ผลิตอาหารของศูนย์บริการผลิตภัณฑ์สุขภาพเบ็ดเสร็จ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี	√	
๒	**กระบวนงานการตรวจสอบสถานที่ขออนุญาตผลิตอาหาร** **ขั้นตอน**ที่มีความเสี่ยงที่อาจเกิดการทุจริต ๒.๑ เภสัชกรดำเนินการนัดหมายผู้ขออนุญาตในการลงตรวจสอบสถานที่ภายในวันที่เอกสารหลักฐานประกอบคำขออนุญาตถูกต้อง ครบถ้วน ๒.๒ ทีมเจ้าหน้าที่ขออนุมัติเดินทางไปราชการและขอใช้รถราชการ ๒.๓ จัดเตรียมและตรวจสอบความพร้อมของเอกสารและอุปกรณ์ประกอบการตรวจสถานที่ ๒.๔ ลงพื้นที่ตรวจสถานที่ และบันทึกผลการตรวจลงในแบบสรุปผลการตรวจประเมินสถานที่ผลิตอาหาร (Audit report) ตส.๑(๖๓) - กรณีพบว่าไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ให้บันทึกสิ่งที่ต้องแก้ไขปรับปรุง และระยะเวลาที่ต้องแก้ไขให้เสร็จภายใน ๓๐ วัน - เมื่อแก้ไขเสร็จแล้วให้ผู้ประกอบการแจ้งเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการตรวจประเมินสถานที่อีกครั้ง	√	

ที่	การปฏิบัติงานที่มีโอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ความเสี่ยง	
		Know Factor	Unknown Factor
๓	**กระบวนงานการพิจารณาอนุญาต** **ขั้นตอน**ที่มีความเสี่ยงที่อาจเกิดการทุจริต ๓.๑ เภสัชกรผู้ลงพื้นที่ตรวจสอบสถานที่เสนอแบบสรุปผลการประเมินสถานที่ผลิตอาหาร (Audit report) ตส.๑(๖๓) ต่อหัวหน้ากลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคและเภสัชสาธารณสุข เพื่อพิจารณาและทวนสอบรายงานควบคู่กับเอกสาร/หลักฐานประกอบ ก่อนการลงนามในแบบสรุปผลการประเมินสถานที่ผลิตอาหาร (Audit report) ตส.๑(๖๓) ๓.๒ แจ้งผลการพิจารณาอนุญาต (ผ่าน/ไม่ผ่าน) ทางโทรศัพท์/Line official งานอาหาร/ระบบ e-Submission ให้ผู้เสนอขอรับการอนุญาตทราบ เพื่อชำระค่าธรรมเนียมคำขออนุญาต ด้วยวิธี e-Payment ภายใน ๓๐ วัน หลังจากออกใบสั่งชำระเงินทางระบบ	√	
๔	**กระบวนงานการลงนามอนุญาต** **ขั้นตอน**ที่มีความเสี่ยงที่อาจเกิดการทุจริต **แยกเป็น ๒ กรณี** **กรณีที่ ๑** เสนอนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี พิจารณาลงนามในใบอนุญาตสถานที่ผลิตอาหาร **กรณีที่ ๒** เสนอหัวหน้ากลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภค หรือเภสัชกรระดับชำนาญการขึ้นไป(หัวหน้างานด้านอาหาร) ลงนามในใบอนุญาต เฉพาะกรณีที่คำขอสำหรับใบอนุญาตนั้นสามารถลดขั้นตอนได้ ตามคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาที่ ๔๒๕/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๔ เรื่องการมอบอำนาจเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา ตามกฎหมายว่าด้วยอาหารให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและมอบหมายพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้อนุญาต	√	
๕	**กระบวนงานการแจ้งผลและส่งมอบใบอนุญาต** **ขั้นตอน**ที่มีความเสี่ยงที่อาจเกิดการทุจริต แจ้งผู้รับอนุญาตเพื่อมารับใบอนุญาตและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ทางโทรศัพท์/Line official ณ ศูนย์บริการผลิตภัณฑ์สุขภาพเบ็ดเสร็จ หรือส่งใบอนุญาตทางไปรษณีย์ แล้วแต่กรณี	√	

ขั้นตอนที่ ๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง (Risk Identification)

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรีทำการวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง (Risk Identification) โดยนำขั้นตอนย่อยที่มีความเสี่ยงทุจริตจากตารางที่ ๑ ในช่อง Know Factor มาแยกตามรายสีไฟจราจร เพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงทุจริต**โดยการระดมพลังสมองในที่ประชุมการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ เวลา ๐๙.๐๐ น. – ๑๐.๓๐ น.** ผลการวิเคราะห์คณะกรรมการมีความเห็นว่าแม้บางกระบวนงานดังกล่าวยังไม่เคยมีอุบัติการณ์ความเสี่ยงเกิดขึ้นกับเจ้าหน้าที่ในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี แต่หากมีอุบัติการณ์เกิดขึ้นจะมีสถานะความเสี่ยงสีแดง และจากการสุ่มตรวจพบว่ามีบางกระบวนงานที่มิได้ปฏิบัติตามระเบียบที่ถูกต้องและยังมิได้มีการจัดวางระบบควบคุมภายในที่รัดกุมเพียงพอ รายละเอียดปรากฏในตารางที่ ๒

<u>ตารางที่ ๒</u> สถานะความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ จากการพิจารณาอนุญาตสถานที่ผลิตอาหาร ตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒ (แยกตามรายสีไฟจราจร)

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
๑	**การกระบวนงานการรับเอกสารคำขออนุญาตสถานที่ผลิตอาหารและตรวจสอบเอกสาร**				
	๑.๑ เภสัชกรศูนย์บริการสุขภาพเบ็ดเสร็จ กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคและเภสัชสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี รับคำขออนุญาต	√			
	๑.๒ เภสัชกรทำการตรวจสอบคำขออนุญาตและเอกสารประกอบคำขออนุญาต	√			
	- กรณีตรวจสอบแล้วพบว่าเอกสารไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน จะทำการบันทึกข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไขพร้อมกับให้ผู้ขออนุญาตลงลายมือชื่อในchecklist ให้เรียบร้อย และคืนเอกสารคำขออนุญาตให้ผู้ยื่นคำขอนำกลับไปแก้ไขให้ถูกต้อง	√			
	- กรณีตรวจสอบแล้วพบว่าเอกสารคำขออนุญาตถูกต้องและครบถ้วน เจ้าหน้าที่ลงรับคำขอในโปรแกรมรับคำขออนุญาตสถานที่ผลิตอาหารของศูนย์บริการผลิตภัณฑ์สุขภาพเบ็ดเสร็จ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี	√			

ตารางที่ ๒ (ต่อ)

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
๒	**การตรวจสอบสถานที่ขออนุญาตผลิตอาหาร** ๒.๑ เภสัชกรดำเนินการนัดหมายผู้ขออนุญาตในการลงตรวจสอบสถานที่ ภายในวันที่เอกสารหลักฐานประกอบคำขออนุญาตถูกต้อง ครบถ้วน		√		
	๒.๒ ทีมเจ้าหน้าที่ขออนุมัติเดินทางไปราชการและขอใช้รถราชการ		√		
	๒.๓ จัดเตรียมและตรวจสอบความพร้อมของเอกสารและอุปกรณ์ประกอบการตรวจสถานที่		√		
	๒.๔ ลงพื้นที่ตรวจสถานที่ และบันทึกผลการตรวจลงในแบบสรุปผลการตรวจประเมินสถานที่ผลิตอาหาร (Audit report) ตส.๑(๖๓) - กรณีพบว่าไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ให้บันทึกสิ่งที่ต้องแก้ไข ปรับปรุง และระยะเวลาที่ต้องแก้ไขให้เสร็จภายใน ๓๐ วัน - เมื่อแก้ไขเสร็จแล้วให้ผู้ประกอบการแจ้งเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการตรวจประเมินสถานที่อีกครั้ง			√	
๓	**การพิจารณาอนุญาต** ๓.๑ เภสัชกรผู้ลงพื้นที่ตรวจสอบสถานที่เสนอแบบสรุปผลการประเมินสถานที่ผลิตอาหาร (Audit report) ตส.๑(๖๓) ต่อหัวหน้ากลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคและเภสัชสาธารณสุข เพื่อพิจารณาและทวนสอบรายงานควบคู่กับเอกสาร/หลักฐานประกอบก่อนการลงนามในแบบสรุปผลการประเมินสถานที่ผลิตอาหาร (Audit report) ตส.๑(๖๓)	√			
	๓.๒ แจ้งผลการพิจารณาอนุญาต (ผ่าน/ไม่ผ่าน) ทางโทรศัพท์/Line official งานอาหาร/ระบบ e-Submission ให้ผู้เสนอขอรับการอนุญาตทราบ เพื่อชำระค่าธรรมเนียมคำขออนุญาต ด้วยวิธี e-Payment ภายใน ๓๐ วัน หลังจากออกใบสั่งชำระเงินทางระบบ	√			

ตารางที่ ๒ (ต่อ)

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
๔	**การลงนามอนุญาต** **แยกเป็น ๒ กรณี** **กรณีที่ ๑** เสนอนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี พิจารณาลงนามในใบอนุญาตสถานที่ผลิตอาหาร **กรณีที่ ๒** เสนอหัวหน้ากลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภค หรือเภสัชกรระดับชำนาญการขึ้นไป(หัวหน้างานด้านอาหาร) ลงนามในใบอนุญาต เฉพาะกรณีที่คำขอสำหรับใบอนุญาตนั้นสามารถลดขั้นตอนได้ ตามคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาที่ ๔๒๕/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๔ เรื่องการมอบอำนาจเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา ตามกฎหมายว่าด้วยอาหารให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและมอบหมายพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้อนุญาต	√ √			
๕	**การแจ้งผลและส่งมอบใบอนุญาต** ๕.๑ แจ้งผู้รับอนุญาตเพื่อมารับใบอนุญาตและเอกสารที่เกี่ยวข้องทางโทรศัพท์/Line official ณ ศูนย์บริการผลิตภัณฑ์สุขภาพเบ็ดเสร็จ หรือส่งใบอนุญาตทางไปรษณีย์ แล้วแต่กรณี	√			

ขั้นตอนที่ ๓ SCORING ทะเบียนข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง ๒ มิติ
(เมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix)

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรีได้กำหนดระดับความเสี่ยงการทุจริต โดยนำข้อมูลที่มีสถานะความเสี่ยงในช่องสีเหลือง สีส้ม และสีแดง จากตารางที่ ๒ มาหาค่าความเสี่ยงรวม (ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง คูณ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ สำหรับหน่วยงานสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี พบว่าขั้นตอนที่มีความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดความเสี่ยงทุจริต(ผลประโยชน์ทับซ้อน) ที่มีสถานะความเสี่ยงระดับสูงมาก (สีแดง) จากขั้นตอนที่ ๒ มาทำการหาค่าความเสี่ยงรวม มีเกณฑ์ในการให้ค่า ดังนี้

๓.๑ ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง มีแนวทางในการพิจารณาดังนี้

๓.๑.๑ ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนหลักที่สำคัญของกระบวนงานนั้นๆ แสดงว่ากิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นเป็น **MUST หมายถึงมีความจำเป็นสูงของการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตที่ต้องทำการป้องกัน ไม่ดำเนินการไม่ได้ ค่าของ MUST คือ ค่าที่อยู่ในระดับ ๓ หรือ ๒**

๓.๑.๒ ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นเป็นกิจกรรม หรือขั้นตอนรองของกระบวนงานนั้นๆ แสดงว่ากิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นเป็น **SHOULD หมายถึงมีความจำเป็นต่ำในการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตค่าของ SHOULD คือ ค่าที่อยู่ในระดับ ๑ เท่านั้น**

ข้อมูลตาม ๓.๑.๑ และ ๓.๑.๒ นำมากำหนดเป็นแนวทางในการพิจารณาระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง และ ระดับความรุนแรงของผลกระทบได้ตามตารางที่ ๓.๑ ดังนี้

ตารางที่ ๓.๑ ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	กิจกรรมหรือขั้นตอนหลัก MUST	กิจกรรมหรือขั้นตอนรอง SHOULD
		ค่าควรเป็น ๓ หรือ ๒	ค่าควรเป็น ๑

๓.๒ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ มีแนวทางในการพิจารณาดังนี้

๓.๒.๑ กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย Stake holders รวมถึงหน่วยงานกำกับดูแล พันธมิตร ภาคีเครือข่าย ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

๓.๒.๒ กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับ ผลกระทบทางการเงิน รายได้ลด รายจ่ายเพิ่ม Financial ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

๓.๒.๓ กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ กลุ่มเป้าหมาย Customer/User ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

๓.๒.๔ กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นผลกระทบต่อกระบวนงานภายใน Internal Process หรือกระทบด้านการเรียนรู้ องค์ความรู้ Learning & Growth ค่าอยู่ที่ ๑ หรือ ๒

ข้อมูลตาม ๓.๒.๑ – ๓.๒.๔ นำมากำหนดแนวทางได้ตามตารางที่ ๓.๒

ตารางที่ ๓.๒ ระดับความรุนแรงของผลกระทบตาม Balanced Scorecard

โอกาส/ความเสี่ยงทุจริต	๑	๒	๓
ผู้ที่มีส่วนได้เสีย Stakeholders รวมถึง หน่วยงานกำกับดูแล พันธมิตร ภาคีเครือข่าย		X	X
ผลกระทบทางการเงิน รายได้ลด รายจ่ายเพิ่ม Financial		X	X
ผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ กลุ่มเป้าหมาย Customer/User		X	X
ผลกระทบต่อกระบวนงานภายใน Internal Process	x	X	
กระทบด้านการเรียนรู้ องค์ความรู้ Learning & Growth	x	X	

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรีได้นำขั้นตอนที่มีความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดความเสี่ยงทุจริตที่มีสถานะความเสี่ยงระดับ (สีแดง) จากขั้นตอนที่ ๒ มาทำการหาค่าความเสี่ยงรวม ซึ่งระดับความเสี่ยงการทุจริต ได้จาก **ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง X ระดับความรุนแรงของผลกระทบ** รายละเอียดปรากฏในตารางที่ ๓.๓

<u>ตารางที่ ๓.๓</u> เมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk level Matrix) ด้านการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่จากการพิจารณาอนุญาตสถานที่ผลิตอาหาร ตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง ๓ ๒ ๑	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ ๓ ๒ ๑	ค่าความเสี่ยงรวม จำเป็น X รุนแรง
๑	กระบวนงานการรับเอกสารคำขออนุญาตสถานที่ผลิตอาหารและตรวจสอบเอกสาร	๒	๒	๔
๒	กระบวนงานการตรวจสอบสถานที่ขออนุญาตผลิตอาหาร	๓	๔	๑๒
๓	กระบวนงานการพิจารณาอนุญาต	๑	๑	๑
๔	กระบวนงานการลงนามอนุญาต	๑	๑	๑
๕	กระบวนงานการแจ้งผลและส่งมอบใบอนุญาต	๑	๑	๑

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง (Risk-Control Matrix Assessment)

๔.๑ ขั้นตอนการปฏิบัติงานโอกาส/ความเสี่ยง/รูปแบบพฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริต

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรีนำค่าความเสี่ยงรวมจากตารางที่ ๓.๓ มาทำการประเมินการควบคุมความเสี่ยงทุจริตว่ามีระดับการควบคุมความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจความเสี่ยงทุจริตอยู่ในระดับใด เมื่อเทียบกับคุณภาพการจัดการ ได้แก่ คุณภาพการจัดการ สอดส่อง และเฝ้าระวังในงานปกติ กำหนดเกณฑ์คุณภาพการจัดการแบ่งเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

ดี หมายถึง จัดการได้ทันที ทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยง ไม่กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงานองค์กรไม่มีผลเสียทางการเงิน ไม่มีรายจ่ายเพิ่ม

พอใช้ หมายถึง จัดการได้โดยส่วนใหญ่ มีบางครั้งยังจัดการไม่ได้ กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงานองค์กรแต่ยอมรับได้ มีความเข้าใจ

อ่อน หมายถึง จัดการไม่ได้ หรือได้เพียงส่วนน้อย การจัดการเพิ่มเกิดจากรายจ่ายมีผลกระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงานและยอมรับไม่ได้ ไม่มีความเข้าใจ

ดังแสดงตามตารางที่ ๔.๑

<u>ตารางที่ ๔.๑</u> ตารางแสดงการประเมินการควบคุมความเสี่ยง

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	คุณภาพการจัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
		ค่าความเสี่ยงระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยงระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยงระดับสูง
	ดี	ต่ำ	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง
	พอใช้	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง	ค่อนข้างสูง
	อ่อน	ปานกลาง	ค่อนข้างสูง	สูง

๔.๒ โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรีได้นำค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็น X รุนแรง) จากตารางที่ ๓.๓ มาทำการประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต โดยการวิเคราะห์จากคุณภาพการจัดการขององค์กรกับความเสี่ยงเรื่องที่ทำการประเมิน (ดี/พอใช้/อ่อน) เพื่อประเมินว่าความเสี่ยงการทุจริตมีค่าความเสี่ยงอยู่ระดับใด จะได้นำไปบริหารจัดการความเสี่ยง ตามความรุนแรงของความเสี่ยง ผลการประเมินปรากฏตามตารางที่ ๔.๒

<u>ตารางที่ ๔.๒</u> การประเมินการควบคุมความเสี่ยงการพิจารณาอนุญาตสถานที่ผลิตอาหาร ตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	คุณภาพการจัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
		ค่าความเสี่ยงระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยงระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยงระดับสูง
๑. กระบวนงานการรับเอกสารคำขออนุญาตสถานที่ผลิตอาหารและตรวจสอบเอกสาร	ดี			ปานกลาง
๒. กระบวนงานการตรวจสอบสถานที่ขออนุญาตผลิตอาหาร	ดี			ปานกลาง
๓. กระบวนงานการพิจารณาอนุญาต	ดี			ปานกลาง
๔. กระบวนงานการลงนามอนุญาต	ดี			ปานกลาง
๕. กระบวนงานการแจ้งผลและส่งมอบใบอนุญาต	ดี			ค่อนข้างสูง

ขั้นตอนที่ ๕ แผนบริหารความเสี่ยง

จากตารางที่ ๔.๒ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี โดยการระดมพลังสมองในที่**ประชุมการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ เวลา ๐๙.๐๐ น. ถึง ๑๐.๓๐ น.** ณ ห้องประชุม ๒ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี ได้มีการประชุมในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ ตามภารกิจของหน่วยงาน ซึ่งมีความเสี่ยงที่อาจเกิดความเสี่ยงทุจริตที่มีค่าความเสี่ยงระดับต่ำและระดับปานกลาง โดยมีผลการประเมินกระบวนงานที่มีค่าความเสี่ยงระดับสูงอยู่ในเกณฑ์ปานกลางและค่อนข้างสูง มาจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงในเชิงเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต ดังนี้

<u>ตารางที่ ๕</u> แผนบริหารความเสี่ยง

ชื่อแผน จากการพิจารณาอนุญาตสถานที่ผลิตอาหาร ตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒

หน่วยงาน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี กระทรวงสาธารณสุข

ประเภทความเสี่ยงด้านที่ ๒ การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

ที่	รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันการทุจริต
๑	**การรับเอกสารคำขออนุญาตสถานที่ผลิตอาหารและตรวจสอบเอกสาร** **ขั้นตอน**ที่มีความเสี่ยงที่อาจเกิดการทุจริต ๑.๑ เภสัชกรศูนย์บริการสุขภาพเบ็ดเสร็จ กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคและเภสัชสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี รับคำขออนุญาต ๑.๒ เภสัชกรทำการตรวจสอบคำขออนุญาตและเอกสารประกอบคำขออนุญาต - กรณีตรวจสอบแล้วพบว่าเอกสารไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน จะทำการบันทึกข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไขพร้อมกับให้ผู้ขออนุญาตลงลายมือชื่อใน checklist ให้เรียบร้อย และคืนเอกสารคำขออนุญาตให้ผู้ยื่นคำขอนำกลับไปแก้ไขให้ถูกต้อง - กรณีตรวจสอบแล้วพบว่าเอกสารคำขออนุญาตถูกต้องและครบถ้วน เจ้าหน้าที่ลงรับคำขอในโปรแกรมรับคำขออนุญาตสถานที่ผลิตอาหารของศูนย์บริการผลิตภัณฑ์สุขภาพเบ็ดเสร็จ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี	**แนวทางปฏิบัติ** ๑) เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องปฏิบัติตาม (๑.๑) คู่มือการปฏิบัติงานการอนุญาตตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒ (๑.๒) คู่มือประชาชนการขออนุญาตด้านอาหาร (๑.๓) คู่มือปฏิบัติงานกระบวนการการจัดการเรื่องร้องเรียนเรื่องด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ซึ่งครอบคลุมกระบวนการตรวจสอบ เฝ้าระวัง และการบังคับใช้กฎหมาย การประเมินผล การรายงานผลการดำเนินการและการจัดการเรื่องร้องเรียนการคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี (๑.๔) จัดให้มีช่องทางการร้องเรียน ๗ ช่องทาง

<u>ตารางที่ ๕</u> แผนบริหารความเสี่ยง (ต่อ)

ชื่อแผน จากการพิจารณาอนุญาตสถานที่ผลิตอาหาร ตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒

หน่วยงาน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี กระทรวงสาธารณสุข

ประเภทความเสี่ยงด้านที่ ๒ การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

ที่	รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันการทุจริต
๒	**ตรวจสอบสถานที่ขออนุญาตผลิตอาหาร** ๒.๑ เภสัชกรดำเนินการนัดหมายผู้ขออนุญาตในการลงตรวจสอบสถานที่ ภายในวันที่เอกสารหลักฐานประกอบคำขออนุญาตถูกต้อง ครบถ้วน ๒.๒ ทีมเจ้าหน้าที่ขออนุมัติเดินทางไปราชการและขอใช้รถราชการ ๒.๓ จัดเตรียมและตรวจสอบความพร้อมของเอกสารและอุปกรณ์ประกอบการตรวจสถานที่ ๒.๔ ลงพื้นที่ตรวจสถานที่ และบันทึกผลการตรวจลงในแบบสรุปผลการตรวจประเมินสถานที่ผลิตอาหาร (Audit report) ตส. ๑(๖๓) -กรณีพบว่าไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดให้บันทึกสิ่งที่ต้องแก้ไข ปรับปรุง และระยะเวลาที่ต้องแก้ไขให้เสร็จภายใน ๓๐ วัน เมื่อแก้ไขเสร็จแล้วให้ผู้ประกอบการแจ้งเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการตรวจประเมินสถานที่อีกครั้ง	**แนวทางปฏิบัติ** ๑) เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องปฏิบัติตาม (๑.๑) คู่มือการปฏิบัติงานการอนุญาตตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒ (๑.๒) คู่มือประชาชนการขออนุญาตด้านอาหาร (๑.๓) ตั้งคณะทำงานในการลงพื้นที่ตรวจสอบเป็นทีมตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไปเพื่อห้องกันการรับสินบน (๑.๔) คู่มือปฏิบัติงานกระบวนการจัดการเรื่องร้องเรียน/แจ้งเบาะแสการทุจริตและประพฤติมิชอบของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี (๑.๕) คู่มือปฏิบัติงานกระบวนการการจัดการเรื่องร้องเรียนเรื่องด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ซึ่งครอบคลุมกระบวนการตรวจสอบ เฝ้าระวัง และการบังคับใช้กฎหมาย การประเมินผล การรายงานผลการดำเนินการและการจัดการเรื่องร้องเรียนการคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี (๑.๖) จัดให้มีช่องทางการร้องเรียน ๗ ช่องทาง

<u>ตารางที่ ๕</u> แผนบริหารความเสี่ยง (ต่อ)

ชื่อแผน จากการพิจารณาอนุญาตสถานที่ผลิตอาหาร ตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒

หน่วยงาน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี กระทรวงสาธารณสุข

ประเภทความเสี่ยงด้านที่ ๒ การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

ที่	รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันการทุจริต
๓	**การพิจารณาอนุญาต** ๓.๑ เภสัชกรผู้ลงพื้นที่ตรวจสอบสถานที่เสนอแบบสรุปผลการประเมินสถานที่ผลิตอาหาร (Audit report) ตส.๑(๖๓) ต่อหัวหน้ากลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคและเภสัชสาธารณสุข เพื่อพิจารณาและทวนสอบรายงานควบคู่กับเอกสาร/หลักฐานประกอบ ก่อนการลงนามในแบบสรุปผลการประเมินสถานที่ผลิตอาหาร (Audit report) ตส.๑(๖๓) ๓.๒ แจ้งผลการพิจารณาอนุญาต (ผ่าน/ไม่ผ่าน) ทางโทรศัพท์/Line official งานอาหาร/ระบบ e-Submission ให้ผู้เสนอขอรับการอนุญาตทราบ เพื่อชำระค่าธรรมเนียมคำขออนุญาต ด้วยวิธี e-Payment ภายใน ๓๐ วัน หลังจากออกใบสั่งชำระเงินทางระบบ	**แนวทางปฏิบัติ** ๑) เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องปฏิบัติตาม (๑.๑) คู่มือการปฏิบัติงานการอนุญาตตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒ (๑.๒) คู่มือประชาชนการขออนุญาตด้านอาหาร
๔	**ลงนามอนุญาต** **แยกเป็น ๒ กรณี** **กรณีที่ ๑** เสนอนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี พิจารณาลงนามในใบอนุญาตสถานที่ผลิตอาหาร **กรณีที่ ๒** เสนอหัวหน้ากลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภค หรือเภสัชกรระดับชำนาญการขึ้นไป (หัวหน้างานด้านอาหาร) ลงนามในใบอนุญาต เฉพาะกรณีที่คำขอสำหรับใบอนุญาตนั้นสามารถลดขั้นตอนได้ ตามคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาที่ ๔๒๕/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๔ เรื่องการมอบอำนาจเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา ตามกฎหมายว่าด้วยอาหารให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและมอบหมายพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้อนุญาต	**แนวทางปฏิบัติ** ๑) เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องปฏิบัติตาม (๑.๑) คู่มือการปฏิบัติงานการอนุญาตตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒ (๑.๒) คู่มือประชาชนการขออนุญาตด้านอาหาร

<u>ตารางที่ ๕</u> แผนบริหารความเสี่ยง (ต่อ)

ชื่อแผน จากการพิจารณาอนุญาตสถานที่ผลิตอาหาร ตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒

หน่วยงาน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี กระทรวงสาธารณสุข

ประเภทความเสี่ยงด้านที่ ๒ การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

ที่	รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันการทุจริต
๕	**แจ้งผลและส่งมอบใบอนุญาต** ๕.๑ แจ้งผู้รับอนุญาตเพื่อมารับใบอนุญาตและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ทางโทรศัพท์/Line official ณ ศูนย์บริการผลิตภัณฑ์สุขภาพเบ็ดเสร็จ หรือส่งใบอนุญาตทางไปรษณีย์ แล้วแต่กรณี	**แนวทางปฏิบัติ** ๑) เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องปฏิบัติตาม (๑.๑) คู่มือการปฏิบัติงานการอนุญาตตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒ (๑.๒) คู่มือประชาชนการขออนุญาตด้านอาหาร

ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรีจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดความเสี่ยงทุจริตโดยการแยกสถานการณ์เฝ้าระวังความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดความเสี่ยงทุจริต โดยจำแนกสถานะความเสี่ยงออกเป็น ๓ สี ได้แก่ สีเขียว สีเหลือง และสีแดง เพื่อติดตามเฝ้าระวัง และประเมินการบริหารความเสี่ยงทุจริตในแต่ละกิจกรรมตามแผนบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดความเสี่ยงทุจริตของหน่วยงานในสังส่วนราชการในจังหวัดจันทบุรี จากผลการวิเคราะห์พบว่าทั้ง ๕ กระบวนงานมีการเฝ้าระวังที่มีประสิทธิภาพ สถานะความเสี่ยงเป็นสีเขียว รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ ๖

ตารางที่ ๖ รายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ ตามภารกิจของหน่วยงานจากการพิจารณาอนุญาตสถานที่ผลิตอาหารตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒

ที่	มาตรการป้องกันการทุจริต	โอกาส/ความเสี่ยงทุจริต	สถานะความเสี่ยง		
			เขียว	เหลือง	แดง
๑	**รับเอกสารคำขออนุญาตสถานที่ผลิตอาหารและตรวจสอบเอกสาร** ๑.๑ เภสัชกรศูนย์บริการสุขภาพเบ็ดเสร็จ กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคและเภสัชสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี รับคำขออนุญาต	-	√		
	๑.๒ เภสัชกรทำการตรวจสอบคำขออนุญาตและเอกสารประกอบคำขออนุญาต - กรณีตรวจสอบแล้วพบว่าเอกสารไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน จะทำการบันทึกข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไขพร้อมกับให้ผู้ขออนุญาตลงลายมือชื่อใน checklist ให้เรียบร้อย และคืนเอกสารคำขออนุญาตให้ผู้ยื่นคำขอนำกลับไปแก้ไขให้ถูกต้อง	- การดำเนินการหรือลัดคิว ให้แก่ เจ้าหน้าที่ ญาติเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน หรือบุคคลที่ตนมีผลประโยชน์	√		

	- กรณีตรวจสอบแล้วพบว่าเอกสารคำขออนุญาตถูกต้องและครบถ้วน เจ้าหน้าที่ลงรับคำขอในโปรแกรมรับคำขออนุญาตสถานที่ผลิตอาหารของศูนย์บริการผลิตภัณฑ์สุขภาพเบ็ดเสร็จสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี				
๒	**ตรวจสอบสถานที่ขออนุญาตผลิตอาหาร** ๒.๑ เภสัชกรดำเนินการนัดหมายผู้ขออนุญาตในการลงตรวจสอบสถานที่ภายในวันที่เอกสารหลักฐานประกอบคำขออนุญาตถูกต้องครบถ้วน ๒.๒ ทีมเจ้าหน้าที่ขออนุมัติเดินทางไปราชการและขอใช้รถราชการ ๒.๓ จัดเตรียมและตรวจสอบความพร้อมของเอกสารและอุปกรณ์ประกอบการตรวจสถานที่ ๒.๔ ลงพื้นที่ตรวจสถานที่ และบันทึกผลการตรวจลงในแบบสรุปผลการตรวจประเมินสถานที่ผลิตอาหาร (Audit report) ตส.๑(๖๓) -กรณีพบว่าไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ให้บันทึกสิ่งที่ต้องแก้ไข ปรับปรุง และระยะเวลาที่ต้องแก้ไขให้เสร็จภายใน ๓๐ วัน เมื่อแก้ไขเสร็จแล้ว	- - - สถานประกอบการที่ยังไม่ได้มาตรฐานอาจให้สินบนเจ้าหน้าที่เพื่อหวังผลผ่านเกณฑ์การประเมิน - เจ้าหน้าที่อาจเรียกรับสินบนแลกกับการใช้ดุลพินิจประเมินให้ผ่านเกณฑ์	√ √ √	√ √	

	ให้ผู้ประกอบการแจ้งเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการตรวจประเมินสถานที่อีกครั้ง				
๓.	**การพิจารณาอนุญาต** ๓.๑ เภสัชกรผู้ลงพื้นที่ตรวจสอบสถานที่เสนอแบบสรุปผลการประเมินสถานที่ผลิตอาหาร (Audit report) ตส.๑(๖๓) ต่อหัวหน้ากลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคและเภสัชสาธารณสุข เพื่อพิจารณาและทวนสอบรายงานควบคู่กับเอกสาร/หลักฐานประกอบ ก่อนการลงนามในแบบสรุปผลการประเมินสถานที่ผลิตอาหาร (Audit report) ตส.๑(๖๓) ๓.๒ แจ้งผลการพิจารณาอนุญาต (ผ่าน/ไม่ผ่าน) ทางโทรศัพท์ / Line official งานอาหาร/ระบบ e-Submission ให้ผู้เสนอขอรับการอนุญาตทราบ เพื่อชำระค่าธรรมเนียมคำขออนุญาต ด้วยวิธี e-Payment ภายใน ๓๐ วัน หลังจากออกใบสั่งชำระเงินทางระบบ	- -	√ √		
๔.	**ลงนามอนุญาต** **แยกเป็น ๒ กรณี** **กรณีที่ ๑** เสนอนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดจันทบุรีพิจารณาลงนามในใบอนุญาตสถานที่ผลิตอาหาร	-	√		

	กรณีที่ ๒ เสนอหัวหน้ากลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภค หรือเภสัชกรระดับชำนาญการขึ้นไป(หัวหน้างานด้านอาหาร) ลงนามในใบอนุญาต เฉพาะกรณีที่คำขอสำหรับใบอนุญาตนั้นสามารถลดขั้นตอนได้ ตามคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาที่ ๔๒๕/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๔ เรื่องการมอบอำนาจเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา ตามกฎหมายว่าด้วยอาหารให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและมอบหมายพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้อนุญาต	-	√		
๕.	**แจ้งผลและส่งมอบใบอนุญาต** ๕.๑ แจ้งผู้รับอนุญาตเพื่อมารับใบอนุญาตและเอกสารที่เกี่ยวข้องทางโทรศัพท์/Line official ณ ศูนย์บริการผลิตภัณฑ์สุขภาพเบ็ดเสร็จ หรือส่งใบอนุญาตทางไปรษณีย์ แล้วแต่กรณี	-	√		

ขั้นตอนที่ ๗ จัดทำระบบบริหารความเสี่ยง

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรีนำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดความเสี่ยงการทุจริตจากขั้นตอนที่ ๖ ที่จำแนกสถานะความเสี่ยงออกเป็น ๓ สี ได้แก่ สีเขียว สีเหลือง และสีแดง โดยแยกสถานะเพื่อทำระบบบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดความเสี่ยงการทุจริต ซึ่งรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดความเสี่ยงการทุจริตสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี**ที่วิเคราะห์ได้นั้นมีสถานะความเสี่ยงเป็นสีเขียว ซึ่งหมายถึง ยังไม่เกิดเฝ้าระวังต่อเนื่อง และสถานะความเสี่ยงเป็นสีเหลือง ซึ่งหมายถึง เกิดปัญหาความเสี่ยงแล้ว แต่แก้ไขปัญหาได้ทันท่วงที** ดังตารางที่ ๗ (๗.๑ และ ๗.๒)

ตารางที่ ๗ ระบบบริหารความเสี่ยง

๗.๑ สถานะสีเขียว Green ยังไม่เกิดเฝ้าระวังต่อเนื่อง

ความเสี่ยงการทุจริต (สถานะสีเขียว)	ความเห็นเพิ่มเติม
๑. กระบวนงานการรับเอกสารคำขออนุญาตสถานที่ผลิตอาหารและตรวจสอบ	- มีมาตรการป้องกันการทุจริตที่มีอยู่เพียงพอ
๒. กระบวนงานการพิจารณาอนุญาต	- มีมาตรการป้องกันการทุจริตที่มีอยู่เพียงพอ
๓. กระบวนงานการลงนามอนุญาต	- มีมาตรการป้องกันการทุจริตที่มีอยู่เพียงพอ
๔. กระบวนงานการแจ้งผลและส่งมอบใบอนุญาต	- มีมาตรการป้องกันการทุจริตที่มีอยู่เพียงพอ

๗.๒ สถานะสีเหลือง Yellow เกิดปัญหาความเสี่ยงแล้ว แต่แก้ไขปัญหาได้ทันท่วงที

ความเสี่ยงการทุจริต (สถานะสีเขียว)	ความเห็นเพิ่มเติม
๑. กระบวนงานการตรวจสอบสถานที่ขออนุญาตผลิตอาหาร	- มีมาตรการแก้ไขปัญหาได้ทันท่วงที

ขั้นตอนที่ ๘ การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรีจัดทำรายงานสรุปผลการบริหารความเสี่ยงทุจริต**ที่มีสถานะความเสี่ยงเป็นสีเขียว** (ยังไม่เกิดเฝ้าระวังต่อเนื่อง) เพื่อควบคุมกำกับ ติดตาม และประเมินผลการบริหารความเสี่ยงการทุจริตอย่างต่อเนื่อง ดังตารางที่ ๘

<u>ตารางที่ ๘</u> ตารางรายงานการบริหารความเสี่ยง

สถานะความเสี่ยงการทุจริต (เขียว)

ที่	สรุปสถานะความเสี่ยงการทุจริต (เขียว เหลือง แดง)		
	เขียว	เหลือง	แดง
๑	กระบวนงานการรับเอกสารคำขออนุญาตสถานที่ผลิตอาหารและตรวจสอบ	-	-
๒	กระบวนงานการพิจารณาอนุญาต	-	-
๓	กระบวนงานการลงนามอนุญาต	-	-
๔	กระบวนงานการแจ้งผลและส่งมอบใบอนุญาต	-	-

สถานะความเสี่ยงการทุจริต (เหลือง)

ที่	สรุปสถานะความเสี่ยงการทุจริต (เขียว เหลือง แดง)		
	เขียว	เหลือง	แดง
๑	-	กระบวนงานการตรวจสอบสถานที่ขออนุญาตผลิตอาหาร	-

ขั้นตอนที่ ๙ การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี โดยคณะกรรมการจัดวางระบบควบคุมภายในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรีและกลุ่มกฎหมายได้ติดตามแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตโดยจัดทำแบบรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตรอบ ๖ เดือน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ ๙

ตารางที่ ๙ แบบรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง

แบบรายงานสถานะแผนบริหารความเสี่ยงที่อาจเกิดการทุจริต ณ ...๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๘..... หน่วยงานที่ประเมิน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี	
ชื่อแผนบริหารความเสี่ยง	การพิจารณาอนุญาตสถานที่ผลิตอาหาร ตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒
เหตุการณ์ความเสี่ยง	๑. กระบวนงานการรับเอกสารคำขออนุญาตสถานที่ผลิตอาหารและตรวจสอบ ๒. กระบวนงานการตรวจสอบสถานที่ขออนุญาตผลิตอาหาร ๓. กระบวนงานการพิจารณาอนุญาต ๔. กระบวนงานการลงนามอนุญาต ๕. กระบวนงานการแจ้งผลและส่งมอบใบอนุญาต
สถานะของการดำเนินการจัดการความเสี่ยง	☐ ยังไม่ได้ดำเนินการ ☑ **เฝ้าระวัง และติดตามต่อเนื่อง** ☐ เริ่มดำเนินการไปบ้าง แต่ยังไม่ครบถ้วน ☐ ต้องการปรับปรุงแผนบริหารความเสี่ยงใหม่ให้เหมาะสม ☐ เหตุผลอื่น (โปรดระบุ) ไม่มี
ผลการดำเนินงาน	ไม่พบอุบัติการณ์ความเสี่ยง

บรรณานุกรม

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข. คู่มือประเมินความเสี่ยงการทุจริต Corruption Risk Assessment ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘.

ภาคผนวก

แบบติดตามแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี
ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๘ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๙

ประเด็นความเสี่ยงทุจริต	ข้อร้องเรียน ร้องทุกข์ (จำนวนเรื่อง/ครั้ง)	ตรวจพบโดยหน่วยงาน (จำนวนเรื่อง/ครั้ง)
๑. การนำทรัพย์สินหรือเบิกของราชการไปใช้ส่วนตัว เช่น วัสดุสำนักงาน การนำรถราชการไปใช้ส่วนตัว การเบิกน้ำมันราชการไปใช้ส่วนตัว		
๒. การดำเนินการหรือลัดคิว ให้แก่ เจ้าหน้าที่ ญาติเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน หรือบุคคลที่ตนมีผลประโยชน์		
๓.การนำข้อมูลราชการมาใช้หาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือพวกพ้อง ใช้ข้อมูลราชการหรือปิดบังข้อมูลราชการเพื่อหาผลประโยชน์ส่วนตัว เช่น การเก็งกำไรราคาที่ดินซึ่งเป็นบริเวณที่กำหนดที่ตั้งโครงการเพื่อขายที่ดินของตนเองในราคาสูง เป็นต้น		
๔. การที่ตนเป็นกรรมการแล้วปฏิบัติหน้าที่ในการเอื้อประโยชน์แก่บุคคลหนึ่ง เช่น การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะในสินค้าที่จะจัดซื้อจัดจ้างให้บริษัทของตนหรือของพวกพ้องได้เปรียบหรือชนะในการประมูล		
๕. การนำบุคลากรของหน่วยงานไปใช้เพื่อการส่วนตัว		
๖. เจ้าหน้าที่เข้ามาดำเนินธุรกิจ ทำสัญญาเช่าพัสดุ ขายพัสดุ หรือบริการกับหน่วยงานที่ตนเป็นผู้บริหาร พนักงานนั้นโดยตรง หรือผ่านบุคคลอื่นที่เป็นตัวแทน เช่น โดย ญาติ/ภรรยา(อาจไม่ได้จดทะเบียน) โดยเข้าไปมีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงในฐานะผู้รับมอบอำนาจจากบริษัท ห้างร้านในการยื่นเสนอประกวดราคา		
๗. หัวหน้า/จนท.พัสดุ เลือกซื้อร้านที่ตนเองสนิทหรือเป็นญาติ หรือร้านที่ตนเองคุยได้ง่าย		
๘. เจ้าหน้าที่รับงานนอกหรือทำธุรกิจเบียดบังเวลาราชการ		
๙. เจ้าหน้าที่เข้าร่วมเจรจาไกล่เกลี่ยในฐานะตัวแทนบริษัทห้างร้านกรณีงานมีปัญหา		
๑๐. การช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคมเจ้าหน้าที่จะพิจารณาให้ความช่วยเหลือบุคคลที่เป็นญาติหรือใกล้ชิดสนิทสนมก่อน		

แบบติดตามแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี
ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๘ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๙
(ต่อ)

ประเด็นความเสี่ยงทุจริต	ข้อร้องเรียน ร้องทุกข์ (จำนวนเรื่อง/ครั้ง)	ตรวจพบโดยหน่วยงาน (จำนวนเรื่อง/ครั้ง)
๑๑. การออกใบอนุญาตหรือการรับรองสิทธิ์ หัวหน้าหน่วยงาน เจ้าหน้าที่มีญาติหรือคนรู้จักมายื่นขอใบรับรอง หรือใบอนุญาต นั้นๆ		
๑๒. เจ้าหน้าที่รับของขวัญเพื่อช่วยเหลืออำนวยความสะดวกแก่ผู้รับบริการ		
๑๓. การเลือกพื้นที่ในการจัดโครงการ/กิจกรรมที่เจ้าหน้าที่คุ้นเคยเป็นการส่วนตัว		
๑๔. การใช้อำนาจในการแต่งตั้ง เลื่อน หรือประเมินตำแหน่งข้าราชการให้แก่บุคคลหรือพวกพ้องของตน		
๑๕. การพิจารณาคัดเลือกเพื่อรับรางวัลต่างๆ มีการเลือกบุคลที่มีความสัมพันธ์หรือได้รับผลประโยชน์จากบุคคลที่เลือก		
๑๖. มีการใช้/จัดสรรทรัพยากรมากเกินความจำเป็นในแต่ละภารกิจ เช่น น้ำมันมากเกินความเป็นจริง หรือจำนวนคนที่มากเกินความจำเป็น ซื้อของแพงเกินจริง		
๑๗. การจัดประชุม ดูงาน สัมมนา ต่างๆ ผู้รับผิดชอบโครงการมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเจ้าของกิจการ หรือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานที่		
๑๘. เบิกค่าตอบแทนเท็จ หรือเบิกซ้ำซ้อน ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการเงื่อนไขในการเบิกค่าตอบแทน		
๑๙. การเบิกจ่ายเงินสงเคราะห์เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบจ่ายเงินให้ไม่ตรงตามกลุ่มเป้าหมาย แต่จัดหาบุคคลที่เป็นญาติหรือคนสนิท ที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดมารับเงิน		
๒๐. การลงเวลาปฏิบัติราชการไม่เป็นความจริง		
๒๑. การยืมเงินราชการไม่เป็นไปตามระเบียบฯ ที่กำหนด		
๒๒. การไม่ส่งใช้เงินคืนหรือการส่งใช้เงินคืนที่ล่าช้ากว่ากำหนด		
๒๓. การเบิกจ่ายและเอกสารหลักฐานประกอบการเบิกจ่ายไม่ครบตามที่ระเบียบฯ กำหนด		
๒๔. การเบิกจ่ายไม่เป็นไปตามระเบียบฯ มีการเบิกจ่ายเกินกว่าที่ระเบียบฯ กำหนด		
๒๕. การเรียกเงินคืน เนื่องจากการเบิกจ่ายเกินล่าช้าหรือไม่ได้		

แบบติดตามแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี
ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๘ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๙
(ต่อ)

ประเด็นความเสี่ยงทุจริต	ข้อร้องเรียนร้องทุกข์ (จำนวนเรื่อง/ครั้ง)	ตรวจพบโดยหน่วยงาน (จำนวนเรื่อง/ครั้ง)
๒๖. การเก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิงไม่ถูกต้อง ทำให้น้ำมันระเหย เนื่องจากภาชนะในการบรรจุไม่ได้มาตรฐาน		
๒๗. การควบคุมเบิกจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงไม่ถูกต้องหรือหละหลวม ทำให้เช็คปริมาณการเบิกจ่ายได้ยากหรือไม่ได้		
๒๘. อื่นๆ		